

Д-р Ю. Ф. ГЕККЕР.

Під знаком Червоного Трикутника.

З російського,
З'українізував *Гр. Гладкий*

Видання Культурно-Освітнього Відділу
6-ої Стр. Дівізії.

Олександрів Куявський.

1921

Ч. 3.

Друкарня 6-ої Стрл. дівізії.

Д-р Ю. Ф. ГЕКЕР.

Під знаком Червоного Трикутника.

З російського.
З'українізував д-р. Г'лозкий.

~~Видання 1-е~~

Видання Культурно-Освітнього Руху
6-ої Стр. Ділячі

Олександр Кулиський.

1921

Ч. 3.

Друкарня 6-ої Стрідимки.

Від перекладчика.

За нас перебування в таборах для інтернованих в Польщі під кінець 1920-го і в 1921-ім році довелося нашому українському вояцтву стрінутися і ознайомитися з американською організацією—Християнською Спілкою Молоди. Хр. Спілка Молоди—це світового значіння, мільйонна добродійна організація, що на протязі багатьох літ помагає мільйонам людей в їх стремліннях до кращого життя. Досі ця організація була для нас, як Українців, чужою і як хто з нас стрічався коли небудь з нею, то стрічався з бюроми відкритими не для Українців, а для народностей нам чужих—Росіян, Поляків і инш. І тільки тепер ми стрічаємось з бюроми цієї організації з призначенням допомагати нам, як інтернованим Українцям.

Що досі ми не виділи серед нас організації Х. С. М., треба пояснити тим, що досі нас не знав і світ. Про нас інформували світ чужинці, до того наші вороги, і після тих інформацій ми були завжди складовою частиною одного з народів, а ніколи Українцями,—осібним та ще й великим народом. Навіть наші 4-ох літні криваві змагання за нашу незалежність не могли й досі зрушити прийнятого раз погляду на нашу національно-державну справу. Нічого дивного, що й організація Х. С. М. нас не знала і мала з нами стосунки тільки посередні; помагаючи Полякам та Росіянам, вона помагала і нам, що були в складі чи біля них.

Тепер Хр. Спілка Молоди вітає серед нас, як Українців, а її діяльність говорить нам безпосередньо про велику ідейність і шляхетність положену в основу її існування.

Щоби належно оцінити і саму організацію і її діяльність треба пізнати Хр. Спілку Молоди ближче, а

для цього необхідно вглянути в її історію і кинути погляд на її діяльність взагалі. Ця брошура і видається з тою метою.

За браком під рукою ширших матеріалів для докладного описання справи Х. С. М. я послуговуюсь брошурою Д-ра Геккера написаною російською мовою і передаю її з пристосуванням для Українців.

Гр. Гладкий.

Під знаком Червоного Трикутника.

Християнська Спілка Молоди. Що вона із себе узяла,—що вона робить і які переслідує цілі.

В останніх часах приходилося всім, особливо військовим, стрічатися з діяльністю Американської Християнської Спілки Молоди. Знак Спілки—Червоний трикутник з англійськими буквами У. М. С. А. Букви ці читаються по англійськи Уай, Ем, Сі, Е і є скороченою на звуку повної назви Спілки «Young Men's Christian Association»,—по українськи „Християнська Спілка Молоди“, або скорочено „Х. С. М.“

Червоний Трикутник видається многим чимись таємничим,—містичним. Серед забобонних людей многі відносяться до його з упередженням,—звісно, зовсім безпідставно. Так, приміром, католики підозрівають в цьому Трикутникові особливий значок таємної громади масонів; старовіри видять в нім знак Антихриста, декотрим православним Трикутник видається якимось жидівським символом, а жида, магометане і другі підозрівають в нім вираз Святої Трійці, згідно з поняттями християнськими.

Ті смішні забобони і упередження самі собою зникають після докладного ознайомлення з історією Червоного Трикутника. Ця історія є тією-ж са-

мою, що історія Християнської Громади Молоди Америки, а в дійсности і всього світу, бо Християнська Спілка існує у всіх сторонах світу, де тільки є менше більше цивілізовані люде.

Де, коли і ким Спілку закладено?

Було це в 1844 році в Лондоні, в найбільшій зі столиць Європи. Як відомо, життя у великих містах для бідних людей не дуже-то відрадне. Тим більше в Лондоні. 76 літ тому назад в цій столиці було вже багато фабрик і торговельних підприємств. Життєві умовини робітників і службовців були тоді дуже погані. Довгий час праці в негигієнічних помешканнях, малий заробіток, нужденні житла і недоїдання—це була доля більшости населення Лондона, та й взагалі всіх більших промислових міст світу.

Як убожество, так і завелике багатство завжди погано відбиваються на моральности людей. Багатство веде часто до розпусти алеж те саме робить і убогість; злидні, бездомність, пригноблене життя, механічна, нецікава праця, доводять багатьох до п'янства і азартної гри. В народі тому й говоритьс: „Треба горе запивать“.

76 літ тому назад не було ні клубів, ні товариств, ні вечерніх шкіл, куди бідна людина моглаби піти відпочити душею і тілом і дечого навчитися. Отже в 1844 році молода та незможна людина, на імя Джордж Вільямс, що слу-

жив прикажчиком в одній великій льондонській торгівлі, задумав допомогти своїм товаришам,— таким же бідним, як і він сам, щоби воскресити і в них віру в можливість щасливішого і більше відповідаючого вимогам людини життя.

Самого Вільямса довело до такого переконання читання Євангелії і щирі молитви до Бога. В його душі загорілась безмежна доброзичливість і християнська любов до всіх людей без всякого виїмку,— до людини взагалі. Загорілась в нім і непоколебима віра, що царство Боже повинно сповнитися не іначе, як на цім світі. Це і дало Вільямсові силу побороти всі перешкоди.

Вільямс був бідною, нікому невідомою молододу людиною і тому початок його діяльності був дуже незамітний. Почав він з того, що було в його під рукою, щоби зібрати своїх товаришів, що працювали разом з ним. У Вільямса не було навіть достаточної просторої власної кімнати, щоби помістити всіх своїх товаришів. Тому він попросив свого господаря, дозволити йому і його товаришам влаштувати зібрання в помешканнях торговельної фірми, що йому і було дозволено. Таким чином в 1844 році Вільямс заклавав особнє товариство, котре він назвав „Християнською Спілкою Молоди“.

Гурток, початково дуже невеликий, став поступово розростатися, і члени його постановили заризикувати і найняти для гуртка особнє мешкання, в котрім вони влаштували і читаль-

ню, і клюб, і там-же стали збиратися на різні розмови і на студіювання Євангелії.

В 1851 році почали говорити о організації, закладеній Джорджом Вільямсом, і в Америці. А що Американці взагалі народ підприємчивий, то декотрі молоді люде вирішили організувати подібні товариства і там, по той бік океану, і під тою-ж самою назвою „Християнської Спільки Молоди“; зрештою, зовсім незалежно від гуртка закладеного в Лондоні.

Організаторами тих американських товариств були знов такі люде подібні до Джорджа Вільямса. Любов до Бога і до ближнього, віра в можливість здійснити Царство Боже на землі, давали їм непобориму силу і скоро їх Спілька почала розповсюджуватися по цілій Америці. За перших два роки діяльності було вже встановлених двадцять, менше більше, незалежних товариств.

В 1851 році фундаторі Спільки постановили скликати свій перший з'їзд у великому американському місті Бостоні. На цей з'їзд з'явилися представники з Канади і з різних міст Сполучених Держав. Тоді-ж було вирішено закласти Центральний Комітет для об'єднання праці всіх подібних товариств і гуртків. Такий комітет закладено з 11 членів. Завданням комітету було—об'єднати всі місцеві організації з метою взаємної допомоги і спільної діяльності та пропаганди, а також для дружньої співпраці з різними друзями духовно-моральними устано-

вами, як Америки так і Європи.—Тоді ж було вирішено працювати спільно з Європейськими Християнськими Спілками, а коли би виявилось можливим, то навіть з ними об'єднатися. До цього й дійшло в слідуючій (1855) році. По починкові Американської Спілки відбувся в цей раз в Парижі перший Всесвітній Конгрес, на яким були присутні представники Америки, Великобританії, Франції, Німеччини, Голандії, Бельгії і Швейцарії.

З цього видно, що всего тільки через десять літ після скромного початку, зробленого Джорджом Вільямсом в Лондоні, Християнська Спілка, працюючи менше більше незалежно, розповсюдилась по всій західній Європі і по Америці. Це все доказує, якою великою була потреба в подібних організаціях у всіх просвічених краях.

Рівночасно з появою і розростом громад Християнської Спілки, всюди росла і квітнула теж і всесвітня їх федерація.

Кожні три-чотири роки почали влаштовуватися з'їзди їх учасників, а в 1878 році, на осьмому з'їзді в Женеві (в Швейцарії), було вирішено утворити і урядити постійне Бюро Всесвітньої Спілки, на чолі з особним виконавчим комітетом по справах міжнародних взаємовідносень різних національних організацій Християнської Спілки. Бюро комітету було дійсно відкрито в Женеві, де воно знаходиться і досі.

У всесвітній федерації рахуються тепер Християнські Спілки тридцяти держав з цілим

мільоном членів. На честь Америки треба сказати, що дві третини всіх членів припадає на неї. З цього видно, що в Америці Християнська Спілка знайшла для себе найдогідніший ґрунт і за сімдесять літ свого існування зробилася величезною організацією і зі всесвітнім впливом.

Добро Американської Хр. Спілки оцінюється тепер понад сто двадцять один мільон (121,000.000) доларів. Щорічні розходи тої Спілки досягли суми двадцять п'яти мільонів доларів, причім сюди не включено тих десятків мільонів доларів, які пожертвовано для діяльності серед вояків і воєнно-полонених в часі війни. Ці чималі суми, якими можна було би покрити розходи невеликої держави, складаються з невеликих членських внесків і з добровільних пожертвувань численних друзів Спілки.

Більшість жертводавців—люде небагаті. Деякі робітники умисно працювали більше годин на тиждень, щоби віддати лишок свого заробітку на користь Хр. Спілки.

Студенти відмовляли собі обіду і збережені таким чином гроші віддавали Хр. Спілці. Розносчики газет,—хлопці,—жертвували по одному долареві, що для них значило продажу кількох сот чисел газети понад звичайну норму.—Цей спосіб добування засобів доказує найкраще, до якого ступня Хр. Спілка є установою демократичною, загально-народною, а не тільки одних заможних класів населення.

В мирний час Хр. Спілка обслуговувала три мільйони, а в часі війни користувалось її послугами двадцять чотири мільйони людей.

Основні принципи діяльності Християнської Спілки Молоди.

Основні принципи діяльності Християнської Спілки Молоди зображені в знакові Спілки—червоному трикутнику, а гасло Спілки, взяте з молитви Христа перед расп'яттям: „Да будут всі єдино“ (Євангелія від Івана, гл. 17. зач. 21).

Трикутник—не що інше, як символ трьох-бічності істоти людини: її фізичного боку, то є тіла,—розумового боку і врешті її душі. Рівномірне розвитку цих трьох властивостей всякої людської істоти дає нам ідеал нормальної і життєздатної людини. Хр. Спілка взяла собі за одне з основних завдань якраз допомагати досягненню такого розвитку людини.

Для досягнення цієї мети Спілка придумує і розроблює особні наукові способи. Навіть ті будівлі, в яких містяться установи Спілки, збудовані по особному плану.—Серед них є установи дуже різноманітні, приміром:

Гімнастичні салі, лазні, ресторації, читальні, бібліотеки, шкільні кімнати, лабораторії, салі для лекцій з кіноматографом і зі сценою, особні уміщення для клубів і гуртків; в більших містах до них ще є пристроєні і готелі, де за дешеві ціни віднаймаються кімнати, як для членів так і для сторонніх.

В більшості ті будівлі є дуже великі. Іноді в них більше, як двадцять поверхів, а вартість їх відповідає їх розмірам. Декотрі з них коштували до 5 мільйонів доларів, а будувались вони на рахунок добровільних пожертвувань членів та взагалі друзів Спілки, без всякої державної допомоги.

Ці, набуті Спілкою на стільки вигідні уміщення, допомагають, певна річ, тому різносторонньому розвитку істоти людини, символом якої і є Червоний Трикутник.

Фізичний розвиток потрібний особливо тим людям, що примушені сидіти в душних майстернях і магазинах. Цим ділом завідують особні лікарі-спеціалісти. Хто бажає займатися гімнастикою, вони його оглядають, зміряють, вважать і приписують необхідні вправи, спортивні гри і атлетику, відповідно до його фізичного стану. Діяльність Спілки в тому напрямку, зберегла мільйонам малих хлопців і дорослих здоров'я, і тим самим продовжила їх життя.

Розумовий розвиток стільки-ж важкий, як і фізичний. Людина—не людина, коли виховання зробило з його тільки „мускулисте створіння“. В Християнській Спілці керують і розумовим розвитком особні спеціалісти, що стоять на чолі відділу просвіти. Ці спеціалісти студіюють потреби всіх класів населення і вироблюють для них програми особних курсів і учебники, пристосовуючись до особистих потреб, тих що учаться.

Так, приміром, для селян влаштовуються курси для наукового вивчення сільського господарства, для справи кооперативної, банкової, для укладу млинів, сироварень,—курси по організації продажу і перевозу сільсько-господарських продуктів і т. и. В доповнення до таких курсів влаштовуються виставки, і експериментальні стадії.

Крім загально-освітних курсів, влаштовуються для фабричного населення ще й спеціальні технічні курси, приміром, курси рисування, механіки, самохідного і залізничного діла, електротехніки і найрізніших других предметів, відповідно до потреб учеників.

Для міського населення влаштовуються курси для вивчення чужих мов, торговельного і банкового діла, бухгалтерії,—а бажаючі підготуватись до іспиту на атестат зрілості, можуть пройти в школах Спілки і повний курс гімназії і відразу поступити на університет.

Для студентів шкіл вищого порядку і університетів Спілка влаштовує теж курси, а особливо курси моральної філософії, вивчення св. Письма і курси суспільних наук.

Вся справа освіти поставлена так, щоби дати можливість навчитися хоч чого небудь кожному, хто хоче використати свій вільний час. Навчання на таких курсах провадиться і днем, і ввечерю,— шляхом лекцій, шкільних занять, наукових екскурсій, читань в гуртках і найрізнішими другими способами,—навіть посредством поштової переписки.

Здорове тіло і розвитий розум для життя необхідні, але-ж ще важніше для ідеальної людини чисте і добре серце. Треба, щоби людина як можна глибоже вклала в свою душу великий завіт Христа: Любить Бога всім серцем, всією душею, всією кріпостью і всім розумом своїм,—і ближнього свого, як самого себе (Євангелія від Луки, гл. 10. зач. 27).

„Закон цей—сказав Христос—є сповнення всіх законів“. І хто не признає за правду цих його слів: „Де любов—там і Бог“? Якої би віри людина не була, треба завжди пам'ятати, що по-нять о божестві є багато, але-ж Бог є один і тільки той, що любить Бога—пізнає Його. „Блаженні чисті серцем, бо вони Бога побачуть“,—так вчив Христос.

— Мета Християнської Спільки полягає не тільки в тім, щоби виховати тіло і розум, але й в тім, щоби виховати і душу людини.

Це саме і ставить Християнська Спілька своїм основним завданням і стремиться духовно піднести всіх людей, якого-би стану, племені або віри вони не були.

Християнська Спілька виконує те своє завдання і словом і ділом. У всіх відділах Спільки влаштовуються на духовні теми лекції, розмови і молитовні зібрання та організуються гуртки для студіювання св. Письма і ознайомлення зі соціально-моральною літературою. Але-ж слова без доброго діла теж, що рослина, якої і листя зелене, і цвіт чудовий, але-ж яка не дає овочу.

А овод християнської любови це безкорисне служення ближньому.

Тут не можна навіть і перелічить всього того, що вже зроблено і сьогодні робиться Християнською Спілкою для добра людства. Спілка помагає емігрантам, і безробітним, і студентам, і воякам і воєннополоненим. Особливої уваги заслуговує це, що в більшості *допомога Спілки заключається зовсім не в датках, що понижують гідність людини;* Спілка намагається так підтримати людину, щоби рівночасно навчити її поводити самій собі самостійно.

В часі війни Хр. Спілка піклувалася особливо людьми, відірваними від домашнього вогнища, т. є. американськими і другими вояками. Спілка розвинула свою діяльність у всіх арміях заприязнених держав, а також серед полонених, не виключаючи і ворожих країн. Так були влаштовані нею у всіх таборах і збірних пунктах так звані вояцькі хутори і кантини. Ті хутори уявляли зі себе величезні бараки, в котрих влаштовувались найрізніщі розrywки—концерти, атлетичні боротьби, читались лекції і т. д. В хуторах були: читальні, салі для кореспонденцій, де видавався безкоштовно папір для листів, саля, де можна було грати на білярді, в шахи і т. д.; буфет, лазня і багато ще дечого. В часі війни посвятило себе для цієї діяльності десять тисяч фахових співробітників Спілки, або так званих секретарів. Вони провозжали вояків всюди,—переправлялись з ними через море та йшли за ними на суші; вони не оставляли вояків і в боях.

і в окопах, і на передових позиціях влаштовували в земляниках свої хутори. Чимало секретарів було й забитих і ранених, або попавших в полон.

Символічний Червоний Трикутник знають тепер у всіх країнах. І всюди старалася Хр. Спілка пристосовувати і поліпшувати свою трьохбічну діяльність—фізичного, розумового і духового розвитку. Відповідно до того, кому Хр. Спілка помагає, вона старається пристосуватися до його потреб і видає чи закуповує для нього, між иньним, і книжки на його рідній мові і то у великих масах.

Червоний Трикутник в першу чергу значить ту єдиність істоти, яку Хр. Спілка старається виховувати. Але-ж цей Трикутник є разом з тим і символом соціального поступу. Під знаком Червоного Трикутника об'єднуються всі суспільні класи, всі національності і релігії.

Як відомо, в історії людства здавна означилося три головних напрямки: Візантійсько-Християнський, до котрого зараховується православна церква,—Західньо-Християнський, а цей розколовся на церкву римо-католицьку і на рух євангельсько-протестантський. Християнська Спілка являється своєрідним об'єднуючим звеном не тільки Євангельського Християнства, хоч Хр. Спілка і вийшла і продовжує черпати з його свої життєві сили; вона заслуговує теж офіційне признание собі і з боку церкви православної. Римо-католицька церква, по історичних

умовинах, не може признати офіційно Хр. Спілки; тим не менше однак сотні тисяч католиків користуються теж Хр. Спілкою і її поважають. Не має сумніву, що прийде час, коли і римське священство признає офіційно заслуги Хр. Спілки, як духовної сили, що об'єднує здавна розколовшися Християнську церкву,—і об'єднує її не насильством і не боротьбою церковних догмів, а тільки шляхом безкористного і євангельського служення на користь всіх людей без всякого виїмку.

Отже Червоний Трикутник є не тільки символом єдиної нероздільної людської істоти, але й символом об'єднання всього Християнського світу. Тому й гасло Хр. Спілки: „Да будут всі єдино“,—зовсім не є тільки гомосною фразою; по малу-малу вона входить в ужиток життя і перероблюється в історичний факт.

Але-ж, звертаючись в першу чергу до Християнського світу, Хр. Спілка відноситься також приязно і до не християн. Тисячі жидів, магометан, буддистів і багато других чужовірців і людей, що не признають жадної віри, користуються установами спілки як відвідувачі або як члени співстаранники. Хр. Спілка не одмовляється і на службу до себе приймати людей не християнської віри. Хр. Спілка взагалі придержується повної віротерпимости і виявляє повну пошану до всіх иньше думаючих людей. В цьому розумінні вона і являється дійсно Християнською Спілкою, бачучи в кожній людині перше

всього людину і свого брата—буде він гелен чи жид, чи варвар, чи скиф.

Коли Др. Геккер працював від Хр. Спілки серед російських воєнно-полонених в Австрії, то перед його від'їздом воєнно-полонені влаштували з цієї нагоди прощальний вечір. І ось що сказав один жид, що був присутнім на цім зібранні: „Коли ви, докторе, приїхали сюди, ми, жида, були упереджені до Вас і вашого християнського товариства. Але ж ви перемогли ті наші упередження вашою повною безсторонністю і вашим щирим служенням і християнам і жидам і магометанам, без різниці рас і віри. І я хочу висказати перед усіма, що я перший раз в життю бачу правдиве християнство, втілене тут в таборі, в лиці Християнської Спілки Молодш“.

Після того жида балакав другий воєнно-полонений соціаліст і сказав: „Я, товариші, не признаю жадної релігії, хоч з народження,—я людина православна. Але-ж я хочу сказати, що ви, докторе, як представник Християнської Спілки, були справжнім християнином в цьому таборі. Ви прийшли сюди подібно тому, як Христос колись прийшов на землю до бідного, всіма забутого люду.—Ви служили всім—і слабим і здоровим і християнам і жидам і соціалістам. Від імени своїх товаришів соціалістів, я хочу сказати вам сердечне спасибі. Ви повинні тепер нас покинути, і ми неначе несемо вас в домовину, як православні християне несуть сьогодні свого Христа (зібрання відбувалося в страстну п'ят-

ницю). Але-ж Христос Воскрес і дух його живий серед людства; так і ваш дух і пам'ять про ваше Християнське Товариство останеться з нами і буде жити серед нас."

Цей випадок доказує ясно, що Хр. Спілка намагається перше всього до здійснення на ділі християнської ідеї всесвітнього братства всього людства.

Слід ще згадати і про те, як дивиться Хр. Спілка взагалі на політику і на боротьбу суспільних класів. Хр. Спілка є організацією, що стоїть по-за всякими партіями і їх боротьбою та по-за політикою. Червоний Трикутник є таким же символом неутральности, як і Червоний Хрест. Це, звичайно, ще не значить, що члени Хр. Спілки не мають права брати діяльної участі в політичному життю країни. Кожний член Хр. Спілки може приєднатися до якої партії, відповідно до його власних політичних поглядів і економічних інтересів. Все ж таки треба одмити, що діяльність Хр. Спілки має, хоч і посереднє, але-ж величезне політичне і соціальне значіння, бо вона бореться за загально-людські ідеали і намагається зблизити і примирити людей всіх класів і всіх національностей.

Червоний Трикутник є теж символом об'єднання і місцевих і національних і міжнародних інтересів.—Він в своїм роді прообраз майбутньої спілки народів. До такого об'єднання і прямують тепер всі народи світу.

Хр. Спілка, що поширила свою діяльність по цілому світі, розгорнула знак Червоного Три-

кутника і в Росії і на Україні, що стільки перетерпіла за добро людства і в боротьбі за своє право.

На Україні все старе знищене, але ж на його місці немає нічого нового. І те нове приходить ся будувати з самих основ. А для цього потрібні люди—і люди сильні фізично й розумово. І певна річ, що програм діяльності Хр. Спілки може в багатому допомогти вихованню таких людей для України.

Діяльність Хр. Спілки на Україні мусить, звичайно, пристосуватися до умовин української дійсности. При теперішніх умовинах на Україні, як не можна більше, Хр. Спілці прийдеться остатися абсолютно по-за всякими партіями і державним устроєм. Хр. Спілка дбає о виховання здорових духом і тілом, працездатних, чесних і доброзичливих людей, а такі люди необхідні при всякому державному устроєві і всякій соціальній організації.

Україна, змучена війною, революцією і повстаннями, а народ український в безнастанній боротьбі за свої права доходить до крайности розлючення. Під впливом боротьби і того розлучення мимозолі притуплюються гуманні почування людини і розвиваються її інстинкти. Навіть з хвалю повного успокоєння на Україні, багато часу пройде, поки народ український урівноважиться і стане на нормальний шлях поступу. І кожний Українець свідомий того, що твориться на Україні, пізнавши Хр. Спілку, зро-

зуміє, які великі послуги може вона принести для нашого майбутнього.

Більше 80 відс. українського населення працює біля сільського господарства. Українське село в великому ступні відстало в культурному відношенні і тут досвід Хр. Спілки може принести українському селянинові чимало користи. Не менше може обслуговувати Хр. Спілка і мійських робітників та учасця молодь. На цьому поді Хр. Спілка має дуже великий досвід і тому вона зовсім добре може співробітничати з іншими, вже існуючими культурно-освітніми установами, що працюють серед тієї частини населення.

Хр. Спілка признає повну свободу совісти, та не знає расових упереджень і тому може працювати на добро всіх людей без різниці їх віри і соціального становища.

Таким чином, збираючись служити всім, Хр. Спілка мусить безупинно підкреслювати те, що об'єднує раси, релігії і стани, та оминути всього, що може їх роз'єднувати. В цьому розумінню вона бажає оставатися і на Україні Християнською Спілкою, відповідно до свого гасла—„да будуть всі єдині“.

Коли хто з тих, що ознайомляться з цією книжечкою, побажає працювати під знаком червоного трикутника для добра своєї батьківщини і всього людства, може звернутися за дальшими вказівками до Міжнародного Комітету Християнської Спілки Молоди Північної Америки і звід-

тіль вкажуть йому, як краще і корисніше можна це зробити.

Адреса цього Комітету: „The International Committee of Young Men's Christian Associations, 347, Madison Ave. New-York.

„Да будут все едино“.

15-го травня 1921 р.

м. Олександрів Кузевський
Польща.

ГОТОВИТЬСЯ до ДРУКУ БРОШУРКА:

Християнська Спілка Молоди

і

Британський Рятунковий Комітет

В таборі інтернованих Українців в Олександрові.